

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

BÖLÜM – 1

ULUSLARARASI EŞYA TAŞIMACILIĞINA BAKIŞ

Amaç	3
Anahtar Sözcükler	3
Giriş	4
Taşımacılık Kavramı	5
Taşımacılığın Gelişimi	6
Taşımacılığın Amacı	11
Taşımacılıkta Hareketlilik	11
Taşımacılıkta Erişilebilirlik	12
Taşımacılık Talebini Etkileyen Unsurlar	12
Taşımacılık Sistemlerinin Yapısı	13
Taşıma Terminalleri	14
Hinterland ve Foreland Kavramları	15
Taşıma terminali Olarak Hub (Merkez)	15

Yük Akışları	15
Taşımacılığın Etkileri	16
Taşımacılığın Ekonomik Etkisi	16
Taşımacılığın Çevresel Etkileri	17
Taşımacılığın Sosyal ve Kültürel Etkileri	18
Taşımacılık Türleri	19
Uluslararası Taşımacılık Eğilimleri	21
Özet	24
Değerlendirme Soruları	25

BÖLÜM – 2

ULUSLARARASI HAVAYOLU KARGO TAŞIMACILIĞI

Amaç	29
Anahtar Sözcükler	29
Giriş	30
Havayolu Kargo Taşımacılığının Gelişimi	30
Kargo Taşımacılığı	30
Havayolu Kargo Taşımacılığında “E-Kargo” Uygulamaları	32
Uluslararası Havayolu Kargo Taşımacılığında Taşıma İşleri Organizatörü	33
Havayolu Kargo Taşımacılığının Yasal Çerçevesi	36
Göndericinin Hak ve Sorumlulukları	37
Taşıyıcının Hak ve Sorumlulukları	38
Havayolu Kargo Taşımacılığında Uluslararası Örgütler	39
Uluslararası Havayolu Taşımacılığı Birliği (IATA)	39
Avrupa Sivil Havacılık Konferansı (ECAC)	40
Uluslararası Hava Kargo Birliği (TIACA)	40
Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO)	41
Yer Hizmetleri Veren Kuruluşlar	42
IATA Üyesi Kargo Acenteleri	43
10 Soruda Kargo Acentelerinin Sorumluluğu	46
Havayolu Konşimentosu (Air Waybill: AWB)	50
Havayolu Konşimentosunun Niteliği	51
Havayolu Konşimentosunun İçeriği	52
Havayolu Konşimentosunun Düzenlenmesi	52
Taşıyıcının Yükümlülük Sınırları	66
Ana Konşimento (Master Air Waybill)	70
Ara Konşimento (House Air Waybill)	70
Havayolu Kargo Taşımacılığında Fiyatlandırma	71
Havayolu Taşımacılığında Kargo Tipleri	72
Hacimli (Bulk) Kargolar	72
ULD (Igloo, Palet, Konteyner Haline Getirilmiş) Kargolar	73
ULD Tanıtma Kodları	73
Havayolu Kargo Taşıma Üniteleri	74
Paletler	74
Ağlar	74
Palet Ağ / Igloo Topluluğu	75
Kapalı Igloo	75

Havayolu Kargo Taşımacılığında Kullanılan Palet Tipleri	75
Anagövde Ağ Yapılı Palet – IATA 1/1S Tipi	75
Anagövde Ağ Yapılı Palet – IATA 2/2Q Tipi	76
Anagövde Ağ Yapılı Palet – IATA 2H Tipi	76
Ağ Yapılı Palet – IATA 2WA Tipi	76
Ağ Yapılı Palet – IATA 5 Tipi	77
Alt Gövde Ağ Yapılı Palet – IATA 6 Tipi	77
Havayolu Kargo Taşımacılığında Kullanılan Konteyner Tipleri	77
Alt Gövde Konteyneri	77
Yüksek Kapasiteli Konteyner	78
LD9 Tipi Konteyner	78
LD-8 Tipi Alt Gövde Konteyneri	78
LD-6 Tipi Alt Gövde Konteyneri	79
LD-3 Tipi Konteyner	79
LD-2 Tipi Konteyner	79
Havayolu Kargo Taşımacılığında Kullanılan Uçak Tipleri	80
Kargo Uçakları ve Özellikleri	80
Antonov AN-12	80
Antonov AN-124-100	81
Ilyushin IL-76	81
Boeing 737-300QC	81
Boeing 747-200F	82
Airbus 310-300	82
Yolcu Uçakları ve Özellikleri	83
Airbus 340-300	83
Airbus 310	83
Airbus 320/321	83
Airbus 300-600	84
Airbus 340-200	84
Airbus 310-300	85
Airbus 330-200	85
Boeing 737	86
Boeing 747-200	86
Boeing 747-400	87
Havayolu Eşya Taşımacılığında Kargo Tipleri	87
Genel Kargolar	87
Özel Kargolar	89
Tehlikeli Maddeler	89
Canlı Hayvanlar	92
Bozulabilir Bitki ve Gıda Maddeleri	93
Islak Kargolar	97
Ağır Kargolar	98
Kıymetli Kargolar	99
Diplomatik Kargolar	99
Diğer Özel Kargolar	100
Özet	102
Değerlendirme Çalışması	103

BÖLÜM – 3

ULUSLARARASI KARAYOLU EŞYA TAŞIMACILIĞI

Amaç	107
Anahtar Sözcükler	107
Giriş	108
Uluslararası Karayolu Eşya Taşımacılığında Taşıma İşleri Organizatörü	111
Taşıma Organizatörü Olarak Taşıma İşleri Organizatörü	112
Taşıma İşleri Organizatörü ve Yük Temini	113
Taşıma İşleri Organizatörü ve Teklif Türleri	114
Tarifeli Çalışmalar İçin Verilen Teklifler	114
Yük Bazında Verilen Teklifler	115
Taşıma İşleri Organizatörüne Gelen Yük Taleplerinin Değerlendirilmesi	115
Değerlendirme Aşamasında Yük Çeşitlerinin Etkinliği	116
Yüklerin Araç Kapasitelerine Göre Çeşitleri	117
Tam Kamyon Yüğü	117
Parsiyel (Grupaj) Yüğü	117
Taşıma İşleri Organizatörü ve Fiyatlandırma	119
Tam Kamyon Yüğü	119
Parsiyel Yükleme	119
Taşıma İşleri Organizatörü ve Karayolu Taşıma Sözleşmesi	122
Taşıyıcı Seçimi	127
Tarafların Sorumlulukları ve Sözleşme Düzeni	128
Taşıma İşleri Organizatörü ve Taşıyıcı Arasındaki İletişim	128
Taşıyıcı Olarak Taşıma İşleri Organizatörü	129
İhracat ve İthalat Taşıma Süreçlerinde Taşıma İşleri Organizatörü	129
Siparişlerin Alınması	132
Taşıma Organizasyonu	132
Araçlara Yükleme	133
Taşıma Belgesi	134
Taşıma Sürecindeki Uyumsuzluklar	134
Taşıma Sonrası Faturalama	134
Taşıma İle İlgili Gider Faturaları	135
Gelir-Gider Hesabı	135
Çıkış ve Araç Takip Bilgilerinin Verilmesi	136
Varış Bilgileri	136
Uluslararası Karayolu Eşya Taşımacılığının Yasal Çerçevesi	137
Karayolu Taşıma Mevzuatı	137
Yetki Belgesi Türleri	138
Mesleki Yeterlilik Belgesi Türleri	140
Taşıtlarda Uygunluk ve Belge Kaydı	142
Karayolu Taşımacılığında Sigorta	142

Uluslararası Karayolu Eşya Taşımacılığında Tarafların Sorumlulukları	143
CMR Belgesinin Düzenlenmesi	145
Hamule Senedi ve Sorumluluk Sınırları	148
Taşıyıcının Sorumluluğu	149
Göndericinin Sorumluluğu	151
Göndericinin Yüğü Taşıyıcıya Teslimi	153
Taşıyıcının Eşyayı Alıcıya Teslimi	153
Ortaklaşa Yapılan Taşımacılıkta Tarafların Sorumluluğu	154
Taşıma Sözleşmesine Aykırı Fiillere Karşı Tazminat Hakkı	155
Sorumlulukların Karşılanması	158
Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	159
Karayolu Eşya Taşımacılığında Uluslararası Örgütler	159
Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Konseyi (UNECE)	159
Ulaştırma Bakanları Avrupa Konferansı (CEMT-UBAK)	160
Uluslararası Karayolu Taşıma Birliği (IRU)	160
Uluslararası Karayolu Eşya Taşımacılığının Bileşenleri	161
Sürücüler	161
Araçlar	162
Semi Treyler	162
Optima Treyler	163
Jumbo Treyler	163
Yükler	164
Genel Yükler	164
Özellik Taşıyan Yükler	165
Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşınması	165
Tehlikeli Maddelerin Taşınması	167
Tehlikeli Maddelerin Genel Özellikleri	170
Yangın Tehlikesi (Yanıcı Sıvı Maddeler)	171
Tehlikeli Maddelerin Taşıma Evrakı	171
ADR Sözleşmesinde En Az Miktarlar	172
Tehlikeli Ürünlerin Taşınmasında Özellikli Noktalar	172
Basınçlı Kaplarla İlgili Düzenlemeler	172
Canlı Hayvan Taşımacılığı	173
Türkiye'nin Uluslararası Karayolu Eşya Taşımacılığında Ana Güzergahları	174
Kapıkule, İpsala ve Hamzabeyli Kapılarından Yapılan Taşımacılık	174
Ro-Ro Gemileriyle Yapılan Taşımacılık	176
Mevcut Ro-Ro Hatları	176
Özet	177
Değerlendirme Çalışması	178

BÖLÜM – 4

ULUSLARARASI DEMİRYOLU EŞYA TAŞIMACILIĞI

Amaç	182
Anahtar Sözcükler	182
Giriş	183
Uluslararası Demiryolu Eşya Taşımacılığında Taşıma İşleri Organizatörü	184
Blok Tren Taşımacılığı	184
Münferit Vagon Taşımacılığı	187
Demiryoluyla Konteyner Sevkiyatı	188
Taşıma İşleri Organizatörü ve Uluslararası Demiryolu Eşya Taşımacılığında Taraflar	189
Gönderici	189
Gönderici Olarak Taşıma İşleri Organizatörlerinin Görev ve Sorumlulukları	190
Gönderici Olarak Taşıma İşleri Organizatörünün Yetkileri	191
Taşıyıcı	191
Alıcı	192
Alıcı Olarak Taşıma İşleri Organizatörünün Sorumlulukları	192
Alıcı Olarak Taşıma İşleri Organizatörünün Yetkileri	193
İhracat ve İthalat Taşıma Süreçlerinde Taşıma İşleri Organizatörü	193
İhracat Sevkiyatlarında Taşıma İşleri Organizatörü	193
Vagonlara Yükleme	196
Revizörlük	196
Mühürleme	198
Gümrükleme	198
Alıcıya Teslim	199
Raporlama İşlemleri	199
İthalatta Taşıma İşleri Organizatörü	200
Uluslararası Demiryolu Eşya Taşımacılığının Yasal Çerçevesi ve Uluslararası Örgütler	201
Demiryolu Eşya Taşımacılığının Sınırları	201
Taşımaya Kabul Edilmeyen Eşya	202
Koşullu Olarak Taşımaya Kabul Edilen Eşya	202
Demiryolu Eşya Taşımacılığında Uluslararası Örgütler	202
Uluslararası Demiryolları Birliği (UIC)	202
Avrupa Demiryolları Birliği (CER)	203

Demiryolu Eşya Taşımacılığında Fiyatlandırma	204
Fiyat Listeleri	210
Navlun Ödemeleri	210
Tarife Ücretleri	210
Ücret Hesabı Esasları	211
Konteyner Fiyatlaması	214
Demiryolu Taşıma Sözleşmesi ve CIM Belgesi	215
Demiryolu Taşıma Belgesi'nin (CIM) Kapsamı	216
Taşıma Sözleşmesinde (CIM) Değişiklik	218
Taşıma İşleri Organizatörü Tarafından Yapılan Değişiklik	218
Alıcı Ülkesindeki Taşıma İşleri Organizatörü Tarafından Yapılan Değişiklik	218
Güzergâh	219
Masrafların Ödenmesi	219
Demiryollarının Ortak Sorumluluğu	221
Demiryolu Taşıma Belgesi'nin (CIM) Doldurulması	224
Uluslararası Demiryolu Eşya Taşımacılığında Vagon Üzerindeki İşaretler	234
Vagon Üzerindeki Yazı ve İşaretler	234
Demiryolu Taşıma Üniteleri (Vagonlar)	236
Vagon Türleri	237
Özet	246
Değerlendirme Çalışması	247

BÖLÜM – 5

ULUSLARARASI DENİZYOLU EŞYA TAŞIMACILIĞI

Amaç	252
Anahtar Sözcükler	252
Giriş	253
Deniz Taşımacılığının Gelişimi	255
Limanlar	255
Gemi Tipleri	259
Uluslararası Denizyolu Eşya Taşımacılığında Taşıma İşleri Organizatörü	262
İhracat Taşımalarında Taşıma İşleri Organizatörü	265
İhracat Taşıma Sözleşmesinin Gerçekleştirilmesi	266
İhracat Taşımalarında Müşteriden Siparişlerin Alınması	267
Taşıma İşleri Organizatörünün Müşteriden Eşyayı Teslim Alması	268
Eşyanın Gemiye Yüklenmesi	270
Faturalama	271
İthalat Taşımalarında Taşıma İşleri Organizatörü	271
İthalat Taşıma Sözleşmesinin Gerçekleştirilmesi	273
İthalat Taşımalarında Müşteriden Siparişlerin Alınması	273
Dahili Taşıma Organizasyonu	275
Eşyanın Takibi	275
Geminin Varışında Yapılan İşlemler	275
Eşyanın Çekilmesi ve Gümrük İşlemleri	276
Operasyonun Tamamlanması ve Tahsilat	276
Faturalama	276
Eşya Teslimi Gözden Geçirme Rehberi (ITIC)	278
Transit Taşımacılıkta Taşıma İşleri Organizatörü	283
Taşıma İşleri Organizatörü ve Denizyolu Eşya Taşımacılığı Temel Sözleşme Tipleri	285
Taşıma İşleri Organizatörü'nün Müşterilerle Yaptığı Hizmet Sözleşmesi	285
Uluslararası Alanda Taşıma İşleri Organizatörleri Arasındaki Acentelik Sözleşmesi	286
Gemi Acentesi ve Gemi İşletmesi Arasındaki Sözleşme	287
Taşıma İşleri Organizatörü ve Denizyolu Düzenli Hat Taşımacılığı	288
Taşıma İşleri Organizatörü'nün Konteyner Navlun Fiyatlandırması	292
Denizyolu Konşimentosu	294
Denizyolu Eşya Taşımacılığında Uluslararası Örgütler	299
Uluslararası Deniz Ticaret Odası (ICS)	299
Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO)	299
Uluslararası Denizcilik Bürosu (IMB)	301
Baltık ve Uluslararası Denizcilik Konseyi (BIMCO)	301
Baltık Borsası	302
Ulusal Brokerler ve Acenteler Dernekleri Federasyonu (FONASBA)	302
Uluslararası Limanlar ve İskeleler Birliği (IAPH)	303

Uluslararası Bağımsız Tanker Sahipleri Örgütü (INTERTANKO)	303
Uluslararası Kuru Yük Sahipleri Birliği (INTERCARGO)	304
Uluslararası Denizcilik Federasyonu (ISF)	304
Uluslararası Ulaştırma Çalışanları Federasyonu (ITF)	304
Denizyolu Eşya Taşımacılığının Temel Bileşenleri	305
Denizyolu Eşya Taşıma Araçları (Gemiler)	305
Terminaller ve Liman Hizmetleri	306
Yükleme-Boşaltma Hizmetleri	308
Shifting Hizmeti	308
Gemiden Gemiyeye Aktarma (Limbo) Hizmeti	308
Terminal Hizmetleri	309
Ardiye Hizmetleri	309
Diğer Liman Hizmetleri	309
Eşyalar (Yükler)	310
Taşıma Üniteleri	311
Sandıklar	311
Paletler	311
Konteynerler	311
Konteyner Türleri	313
Kuru Yük Konteynerleri	314
Dökme Yük Konteynerleri	314
İzole Konteynerler	314
Özel Amaçlı Konteynerler	314
20 Feet Standart Konteyner	315
20 Feet Dökme Yük (Bulk) Konteyner	315
20 Feet Düz (Flat) Konteyner	315
20 Feet İzole Konteyner	316
20 Feet Üstü Açık (Open Top) Konteyner	316
20 Feet Tank Konteyner	317
40 Feet Standart Konteyner	317
40 Feet Yüksek Hacimli (High Cube) Konteyner	318
40 Feet Düz (Flat) Konteyner	318
40 Feet Üstü Açık (Open-Top) Konteyner	319
40 Feet İzole Konteyner	319
40 Feet Yüksek Hacimli İzole Konteyner	320
Konteyner Yükleme ve Standartlar	320
Konteyner Yükleme	320
Konteynerlerin Uluslararası Standartları	324
Konteynerlerin Doldurulması	325
Konteynerle Yapılacak Taşımalarda Türk Mevzuatı	326
Konteynerlerin İşaretlenmesi	326
Geçici İthalat Rejiminde Konteynerlerle İlgili Uygulamalar	326
Hasara Uğrayan Konteynerler	327
Geçici İthalat Rejimi	328
Geçici İzni İle Gelen Konteynerlerin Dahili Taşımacılıkta Kullanım Şartları	328
Giriş Gümrüğüne Yapılacak İşlemler	328
Variş Gümrüğüne Yapılacak İşlemler	330
Çıkış Gümrüğüne Yapılacak İşlemler	330
Özet	331
Değerlendirme Çalışması	332

BÖLÜM – 6

KOMBİNE TAŞIMACILIK VE BELGELER

Amaç	336
Anahtar Sözcükler	336
Giriş	337
Temel Tanım ve Kavramlar	338
Tek Modlu Taşıma (Unimodal Transport)	338
Modlar Arası Taşıma (Intermodal Transport)	338
Çoklu Taşımacılık (Multimodal Transport)	339
Kombine Taşımacılık (Combined Transport)	339
Kombine Taşımacılık Kavramı ve Temel Özellikleri	340
Kombine Taşımacılığın Bileşenleri	342
Taşıma Araçları	343
Kamyon - Römork	343
Tren	343
Gemi	344
Uçak	345
Taşıma Terminalleri	347
Taşıma Üniteleri	347
Kombine Taşımacılıkta Swap Body	348
Kombine Taşımacılığın Yasal Çerçevesi	348
Uluslararası Kombine Taşımacılıkta Rol Oynayan Örgütler	350
Avrupa Taşıma İşleri Organizatörü, Taşıma, Lojistik ve Gümrük Hizmetleri Birliği (CLECAT)	351
Uluslararası Taşıma İşleri Organizatörü Dernekleri Federasyonu (FIATA)	352
Uluslararası Kara-Demiryolu Kombine Taşıma Şirketleri Birliği (UIRR)	353
Taşıma İşleri Organizatörü ve Taşımacılık Belgeleri	353
Kombine Taşımacılık Konşimentosu (FBL)	353
FBL ve Taşıma İşleri Organizatörünün Sorumluluğu	354
Taşıma İşleri Organizatörünün FBL Kapsamındaki Sorumluluklarının Sigortalanması	355
Taşıma İşleri Organizatörünün Sorumluluk Sınırları	359
Taşıma İşleri Organizatörü Mal Teslim Alındı Makbuzu (FCR)	360
Taşıma İşleri Organizatörü Taşıma Makbuzu (FCT)	364
FCT ile FBL Belgelerinin Karşılaştırılması	366
FCT Belgesinin Kullanımı	366
Taşıma İşleri Organizatörü Depo Alındı Makbuzu (FWR)	366
Tehlike Madde Taşımaya Ait Gönderen Bildirimi (FIATA SDT)	368
Taşımacılık Talimatları (FIATA FFI)	368
Özet	370
Değerlendirme Çalışması	371
Kaynakça	373

ŞEKİL LİSTESİ

- Şekil 2-1: Taşıma İşleri Organizatörü ve Havayolu Kargo Taşıma Süreci
- Şekil 2-2: Havayolu Konşimentosu Örneği ve Düzenlenmesi
- Şekil 3-1: Taşıma İşleri Organizatörünün Karayolu Taşıma Organizatörü Olarak Hizmet Verme Süreci
- Şekil 3-2: Yük Çeşitlerinin Sınıflandırılması
- Şekil 3-3: Tek Yükleme ve Teslim Adresi Olan Yüklerin Sevkiyatı
- Şekil 3-4: Birden Fazla Teslim Yeri Bulunan Yüklerin Sevkiyatı
- Şekil 3-5: Taşıma İşleri Organizatörü ve Karayolu Taşıma Sözleşme Süreci
- Şekil 3-6: Taşıma Organizasyonu
- Şekil 3-7: Semi Treyler ve Ölçüleri
- Şekil 3-8: Optima Treyler ve Ölçüleri
- Şekil 3-9: Jumbo Treyler ve Ölçüleri
- Şekil 3-10: Demiryolu Aktarmalı Karayolu Taşımacılığı
- Şekil 4-1: Halkalı - Sopron Blok Tren Taşımacılığı
- Şekil 4-2: Taşıma İşleri Organizatörü ve Demiryolu İş Çevresi
- Şekil 4-3: Demiryolu Hamule Senedi (Ön Yüz)
- Şekil 4-4: Demiryolu Hamule Senedi (Arka Yüz)
- Şekil 4-5: Vagon Üzerindeki Yazı ve İşaretler
- Şekil 5-1: Ticari Gemi Türleri
- Şekil 5-2: Konteyner Gemilerinin Tarihsel Gelişimi
- Şekil 5-3: Taşıma İşleri Organizatörü ve Uluslararası Denizyolu Eşya Taşıma Süreci
- Şekil 5-4: Kargo Teslim Belgesi
- Şekil 5-5: Denizyolu Konşimentosu
- Şekil 5-6: Konteyner Hacim Planlaması ve Fiyatlandırılması
- Şekil 5-7: Nama yazılı Konşimento Formu ve Düzenlemesi
- Şekil 6-1: FBL Belge Örneği ve Düzenlenmesi
- Şekil 6-2: FCR Belgesi ve Düzenlemesi
- Şekil 6-3: FCT Belgesi
- Şekil 6-4: FWR Belge Örneği

TABLO LİSTESİ

- Tablo 2-1: Havayolu Kargo Taşımacılığı İstatistikleri
- Tablo 3-1: Yetki Belgesi Türleri
- Tablo 3-2: ADR Sözleşmesinin İçeriği
- Tablo 3-3: Tehlikeli Maddelerin Sınıflandırılması
- Tablo 3-4: Tehlikeli Maddelerin Sınıflandırılması ve Sembolleri
- Tablo 4-1: Türkiye'nin Uluslararası Taşımalarda Uyguladığı Belli Başlı Eşya Cins ve Kodları
- Tablo 4-2: Türkiye'de Uluslararası Taşımalara Açık Olan İstasyonlar ve Durumları
- Tablo 4-3: Türkiye'nin Uluslararası Taşımalara Açık Garların Sınır Garlarına Uzaklıkları
- Tablo 4-4: Vagon Numaraları ve Açıklamaları
- Tablo 4-5: G-H Tipi Kapalı Vagonlar ve Açıklamaları
- Tablo 4-6: Habis Tipi Kapalı Vagonlar ve Açıklamaları
- Tablo 4-7: E Normal Tip Yüksek Kenarlı Vagon ve Açıklamaları
- Tablo 4-8: K-R Normal Tip Platform Vagon ve Açıklamaları
- Tablo 4-9: S Özel Tip Platform Vagon ve Açıklamaları
- Tablo 4-10: F Özel Tip Platform Vagon ve Açıklamaları
- Tablo 4-11: Za Sıvı Taşımaya Mahsus Sarnıçlı Vagon ve Açıklamaları
- Tablo 4-12: Uaais Tipi Ağır Yük Vagonu ve Açıklamaları
- Tablo 4-13: Uadgs Tipi Tahıl Vagonu ve Açıklamaları
- Tablo 5-1: Araç ve Taşıma Kapasiteleri
- Tablo 5-2: Mesafeye Göre Birim başına Taşıma Maliyetleri
- Tablo 5-3: Dünya Liman Kargo İstatistikleri
- Tablo 5-4: Dünya Konteyner Liman İstatistikleri